

Slobodna Bosna: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarala: Suzana Mijatović

Nakon što je prošlog tjedna Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda podnio najnovije izvješće o stanju u BiH, visoki predstavnik Valentin Inzko našao se na udaru do sada najžešćih kritika domaćih političara. Prvi se, očekivano, oglasio predsjednik RS-a Milorad Dodik, koji je izjavio kako je visoki predstavnik najveći rušitelj Dejtonskog sporazuma, a potom i lider HDZ-a Dragan Čović tvrdnjama da je OHR glavni krivac za trenutno stanje u Federaciji BiH. U razgovoru za Slobodnu Bosnu visoki predstavnik pojašnjava kako je izvješće OHR-a napisano na temelju činjenica o stanju u BiH, kategorički negira da su on ili njegovi suradnici ikada vršili utjecaj na suce Ustavnog suda BiH i najavljuje koje će teme dominirati na narednoj sjednici PIC-a.

Slobodna Bosna: Možete li, za početak, sumirati rezultate Vašeg boravka u New Yorku i reakcije nakon podnošenja izvješća o stanju u BiH Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda?

Valentin Inzko: Ključni rezultat mog obraćanja Vijeću sigurnosti UN-a bilo je usvajanje Rezolucije 2074 (2012). Ovom rezolucijom, Vijeće sigurnosti UN-a je još jednom produžilo mandat EUFOR-u i podvuklo punu podršku visokom predstavniku da nastavi obavljati svoju ulogu u Bosni i Hercegovini i ovlastima visokog predstavnika u skladu s Aneksom 10, uključujući pravo na donošenje konačnih odluka. U toj istoj rezoluciji, Vijeće sigurnosti UN-a upućuje važnu poruku političarima u BiH, a to je da vlasti BiH snose primarnu odgovornost za daljnju uspješnu implementaciju Mirovnog sporazuma, koja se, pored ostalih zadataka, odnosi i na

jačanje zajedničkih institucija, koje pomažu izgradnju potpuno funkcionalne samoodržive države, sposobne da se integrira u evropske strukture.

Slobodna Bosna: Jeste li iznenađeni negativnim reakcijama iz Republike Srpske i kritikama koje je na Vaš račun iznio Milorad Dodik?

Valentin Inzko: Ne, nisam bio iznenađen, ali, razočaran – jesam. Razočaran žestinom, pogrešnim predodžbama i preovladavajućim izjavama kojima se visoki predstavnik predstavlja kao najveći neprijatelj Republike Srpske. Ja nemam ništa protiv Republike Srpske, upravo obrnuto: za mene je Republika Srpska jedan od entiteta u ovoj zemlji, njeni građani su građani ove zemlje. Mislim da je rječnik korišten u nekim od izjava uvredljiv i ne pokazuje poštovanje ne samo prema mojoj poziciji nego i prema uredu (poziciji) predsjednika RS.

Slobodna Bosna: Predsjednik Republike Srpske nazvao Vas je manipulatorom, najvećim rušiteljem Dejtonskog sporazuma i optužio da ste UN-u plasirali lažno izvješće o stanju u BiH. Koji je Vaš odgovor na Dodikove optužbe?

Valentin Inzko: Moj mandat je jasno definiran Dejtonskim mirovnim sporazumom i moj primarni zadatak je da podržavam taj sporazum. To je upravo ono što i činim i ja izvršavam svoje obaveze imajući na umu moj mandat i budućnost ove zemlje. U pogledu odgovornosti koju imam na ovoj funkciji, ja dajem svoju procjenu činjenica onakvih kakve jesu. Ako je razvoj političke situacije pozitivan, ja tako izvještavam. Ako je negativan, ja o tome isto tako izvještavam. U tome se sastoji moj izvještaj Vijeću sigurnosti UN-a. Nije greška u ogledalu ako odraz u njemu nije privlačan kako smo se nadali da će biti.

Pitanje otvorenog i sve češćeg zagovaranja raspada Bosne i Hercegovine od strane zvaničnika RS-a doseglo je tačku u kojoj

zahtijeva posebnu pažnju međunarodne zajednice. Ovo je već izvjesno vrijeme glavna tema razgovora unutar međunarodne zajednice o Bosni i Hercegovini, a bit će predmet razgovora unutar Vijeća za provedbu mira kada se ovo tijelo bude sastalo krajem mjeseca. I ponovo kažem, izvještavam o činjenicama. Ako se situacija popravi, bit će mi zadovoljstvo da o tome izvještavam.

Slobodna Bosna: Milorad Dodik tvrdi i da je osoblje OHR-a utjecalo na suce Ustavnog suda BiH, kako bi se presudama mijenjao ustavno-pravni poredak. Budući da su posrijedi iznimno ozbiljne optužbe, molim Vas da objasnite da li ste Vi ili Vaši suradnici imali kontakata sa sucima Ustavnog suda BiH i na bilo koji način usmjeravali njihov rad.

Valentin Inzko: Jasno i glasno: ne. To je čisto politička fikcija i uvreda. Ja ih ne poznajem i moje je duboko uvjerenje da se ne vrši uticaj na pravosuđe, što je i temeljni dio naše civilizacije. Prema tome, OHR i međunarodna zajednica se snažno protive naporima da se pravosudni sistem u ovoj zemlji podredi političkom utjecaju.

Slobodna Bosna: Uporedo sa Vašim, u Vijeće sigurnosti stižu i izvješća koje iz Banja Luke šalju vlasti Republike Srpske. Da li Vam je poznato gdje te informacije završavaju, da li ih iko čita?

Valentin Inzko: Jedini zvanični izvještaj Vijeću sigurnosti UN-a je onaj koji podnosi visoki predstavnik. Ako je Milorad Dodik uputio izvještaj u New York u privatnom svojstvu, onda je to još jedan dokaz da on ignorira državne institucije, kao što su Predsjedništvo i Ministarstvo vanjskih poslova.

Slobodna Bosna: Predsjednik HDZ-a BiH Dragan Čović pozvao Vas je da priznate grešku i povučete odluku na temelju koje je prošle godine formirano vodstvo Federacije BiH. Hoćete li to učiniti?

Valentin Inzko: Nije bila greška. U martu 2011. godine, nakon

neuspješnog procesa medijacije, međunarodna zajednica se uključila uz punu podršku Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira da sačuva stabilnost i funkcioniranje institucija na entitetskom nivou, koje su već 9 mjeseci bile paralizirane neustavnim i politički motiviranim bojkotom Doma naroda Federacije BiH i omogući Ustavnom sudu FBiH da donese odluku o ustavnim pitanjima koja su pokrenuta. Međutim, zvaničnici HDZ-a koji su prvobitno podnijeli zahtjeve Ustavnom sudu su kasnije povukli svoje žalbe, čime je onemogućen najviši sud u Federaciji da riješi ovu stvar.

Slobodna Bosna: Kako će predstavnici međunarodna zajednice u BiH, a prije svih specijalni predstavnik EU Peter Sorensen i Vi, reagirati ukoliko čelnici SDP-a i SNSD-a, zajedno sa njihovim koalicijskim partnerima, budu inzistirali na provođenju pojedinih rješenja koja su navedena u međustranačkom sporazumu. Ovdje mislim na izmjene zakona o VSTV-u i izbornog zakona BiH koje, prema ocjenama stručne javnosti, predstavljaju korak unazad?

Valentin Inzko: Želim se nadati da će se sporazum između SNSD-a i SDP-a dalje definirati kako se bude razvijao u program buduće vladajuće koalicije. Tokom tog procesa, mislim da će politički lideri uzeti u obzir i zabrinutost koju su izrazili akteri iz međunarodne zajednice, uključujući i OHR i EU, koji žele da pomognu vlastima da postignu dugoročne ciljeve i ispune svoje obaveze, kako one koje već postoje tako i one koje su u vezi s tim dugoročnim ciljevima. Sporazum sadrži neka pitanja koja se dotiču moga mandata i ja sam javno rekao da ću ocijeniti njegovu provedbu u svjetlu principa demokratičnosti, dobre uprave i vladavine zakona, a svi ti principi su u središtu kako Mirovnog sporazuma tako i napora Bosne i Hercegovine na putu evroatlantskih integracija.

Slobodna Bosna: Hoće li, primjerice, izbor glavnih tužielja u entitetskim parlamentima, odnosno kantonalnim skupštinama, budući rad tužitelja staviti pod političku kontrolu?

Valentin Inzko: Promjene Zakona o VSTV-u koje se predlažu u sporazumu između SNSD-a i SDP-a u vezi s imenovanjima u tužilaštvima su ono zbog čega su i domaći i međunarodni akteri izrazili zabrinutost, zbog toga što potencijalno mogu narušiti nezavisnost pravosuđa. Moramo vidjeti kako će se razvijati ovaj politički dogovor i koje će zakonodavne prijedloge izroditi prije donošenja konačne ocjene. Ali princip koga se drži međunarodna zajednica je da pravosudni sistem u ovoj zemlji ne smije biti podložan političkim utjecajima i da takav razvoj situacije ne bi išao u prilog dugoročnim ciljevima ove zemlje.

Slobodna Bosna: Također smo svjedoci da se u javnosti različito interpretiraju zaključci sa sastanka u Briselu i poruke direktora Direkcije EU za proširenje Stefana Sanninja koje se odnose na „Elektroprijenos BiH“. Da li je Europska komisija, kako tvrdi federalni premijer Nermin Nikšić, stala na stranu dioničara te kompanije, odnosno entitetskih vlada, i podržala rješenja iz Sporazuma SDP-a i SNSD-a?

Valentin Inzko: Smatram da je stav direktora Sannina bio vrlo jasan, ali molim Vas da ovo pitanje uputite Evropskoj komisiji kako biste od njih dobili odgovor o sastanku i njegovom ishodu.

Slobodna Bosna: Hoće li OHR reagirati ukoliko Centralna izborna komisija poništi rezultate izbora u Srebrenici, ili ako SNSD nastavi s bojkotom izabranog načelnika Ćamila Durakovića?

Valentin Inzko: Dopustimo da procedura koja se trenutno vodi pred nadležnim domaćim institucijama ide svojim tokom. Nadam se da će CIK što je brže moguće provesti do kraja proces potvrđivanja rezultata, u skladu s relevantnim zakonima. Konačna potvrda opštinskih izbora u Srebrenici omogućit će izabranom političkom vodstvu da konačno počne raditi na pitanjima koja su važna za stanovnike Srebrenice.

Slobodna Bosna: I za kraj jedno osobno pitanje, nadam se da neću biti nepristojna. S obzirom na spekulacije o visini Vaše zarade, možete li reći kolika je Vaša plaća i iz kojih se izvora financira?

Valentin Inzko: Prije svega da kažem da je to pitanje pokrenuto u javnosti u neke druge svrhe. Cifre koje su se pojavile u medijima nisu tačne. Plata visokog predstavnika se nije promijenila već 15 godina. Na istoj je visini kao i plate komesara EU, što ističe koliko međunarodna zajednica vrednuje ovu poziciju. Ne plaća se ni iz kakvog budžeta koji bi bio namijenjen BiH nego iz doprinosa koji Upravni odbor PIC-a uplaćuje u budžet OHR-a. Dajte da se koncentriramo na to kako da BiH konačno nepovratno krene ka evroatlantskim strukturama. Političari, svi političari, imaju samo jedan zadatak: kako riješiti probleme građana. Ovo treba da bude glavno i svakodnevno pitanje.